

COSTANZO DI GIROLAMO *IN MEMORIAM*

Costanzo Di Girolamo (1948-2022) va morir el passat 13 d'octubre, després d'haver dedicat més de cinquanta anys al coneixement de les literatures romàniques en tota la seva amplitud. En aquesta feina de romanista destaquen l'atenció al valor actual de la filologia —una disciplina més explicativa, creia, que les escoles de la teoria de la literatura del segle XX— i la voluntat de sustentar aquesta fe amb estudis rigorosos. Deia, en privat, que la filologia no tenia la capacitat demostrativa d'una ciència moderna, però sí que podia convèncer de l'alta probabilitat d'una solució a una qüestió difícil, gràcies al seu arsenal tradicional i a la comparació entre llengües i literatures que li és natural, sense oblidar els beneficis de la digitalització d'un corpus literari.

Romanista convençut, des de molt jove també va dedicar temps a la literatura catalana, en particular a l'obra d'Ausiàs March. L'antologia *Páginas del cancionero* (Madrid-València, 2004), la millor de les existents, va culminar aquesta orientació, ja iniciada abans de venir per primera vegada a Barcelona el 1969. D'aquest primer interès van sortir, per pròpia iniciativa, unes concordances de l'obra de March (quan les humanitats digitals es trobaven a les beceroles) i un article seminal ("Ausiàs March and the Troubadour Poetic Code", de 1977) tan lúcid com vigent. En altres treballs, inclosos al seu recull *Filologia interpretativa* (Roma, 2019), va anar perfilant la idea que la poesia de March es fonamentava en l'expressió del desig d'una manera tan original que la situava fora del camí més transitat de la tradició romànica. Atentíssim al sentit històric de la mètrica i la rima, va compondre assajos brillants sobre Andreu Febrer i Jordi de Sant Jordi, sovint escrits a l'ombra de Dante. Ningú altre ha sabut valorar amb més justícia la magnífica traducció catalana medieval de la *Commedia*. A l'entorn del canvi de segle, va concebre una biblioteca virtual que recollís el conjunt de les obres catalanes medievals en vers: el *Repertorio Informatizzato dell'Antica Letteratura Catalana* es pot seguir consultant (www.rialc.unina.it) amb profit dues dècades després, com si aquest vint anys no haguessin passat, gràcies a la sobrietat dels criteris, a l'economia editorial i a un disseny tan elegant com els mateixos articles del seu inspirador.

Quan algú ha anat de Nàpols a Baltimore i n'ha tornat, passant i aturant-se en molts llocs, acostuma a tenir una ment oberta que va absorbint les aigües de diversos afluent. Canalitzar-les totes cap al riu de la filologia no és cosa senzilla. És un riu de curs tan ample com l'esperit, de vegades lent com fumar una pipa, però sempre baixa entre marges dibuixats per la precisió. Molts filòlegs d'arreu li hem d'agrair l'exemple.

Lluís Cabré

Universitat Autònoma de Barcelona